

ኤርትራ ኣብ መንቀራቕሮ

ምህናጽ ሃገር፡ ዞባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቃሴን ኣህጉራዊ ስርዓትን

ኣምባሳደር ዓንደብርሃን ወልደጊዮርጊስ፡ ኣብ 05-20 ሚያዝያ 2017፡ ኣብ ኣውስትራልያ ናይ ስራሕ ዑደት ብምፍጻም፣ ኣብ ሰለስተ (3) ዚተፈላለያ ዩኒቨርሲቲታት፡ ማለት፡ ዩኒቨርሲቲ ኒው ኢንግላንድ፡ ሲድኒ ዩኒቨርሲቲ፣ ሃገራዊ ዩኒቨርሲቲ ኣውስትራልያ፣ ብዛዕባ “ደሞክራሲ ኣብ ኣፍሪቃ፡ ትማሊ፡ ሎምን ጽባሕን” ኣስተምህሮ ኣቕሪቡ። ኣብ ካንቤራ ምስ ላዕለዎት ሰብ-መዚ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያትን ንግድን ኣውስትራልያ ብምርኻብ፡ ብዛዕባ ህሉው ኩነታት ሃገርናን ብዛዕባ እቲ ኪህሉን ኪምዕብልን ዚግብኦ ክልተኣዊ ዝምድናታትን ዝርርብ ኣካይዱ። ብተወሳኺ፡ ምስ ኤርትራዊ ኮም ኣብ ካንቤራን መልዕርንን፡ ኣብ ዚገበሮ ህዝባዊ ኣኼባታት፡ ብዛዕባ “ኤርትራ ኣብ መንቀራቕሮ፡- ምህናጽ ሃገር፡ ዞባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቃሴን ኣህጉራዊ ስርዓትን” መግለጺ ብምሃብ፡ ዘተታት ኣካይዱ። ስዒቡ፡ እቲ ኣብቲ ሓገራዊ ዘተታት ዚተዋህበ ተመሳሳሊ መግለጺ ኣምባሳደር ዓንደብርሃን ወልደጊዮርጊስ ይቐርብ።

ኤርትራ ኣብ መንቀራቕሮ

ምህናጽ ሃገር፡ ዞባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቃሴን ኣህጉራዊ ስርዓትን

ኣብዚ ሓገራዊ ዘተ’ዚ፣ ምሳኹም፡ ብዛዕባ ጉዳይ ኤርትራ ሃገርና ንምምይያጥ ዕድል ብምርካብይ ዓቢ ደስታ እስመዓኒ። ሎሚ መዓልቲ፡ ብኣጋጣሚ፡ ፋሲካ ስለ ዚኹን ድማ፣ ንኹላትና ኣሕቢሩ ርሑስ በዓል ፋሲካ ኪኹንልና፣ ሰናይ ትምኒተይ እገልጽ።

ኣብቲ ቀንዲ ናይ ሎሚ መዛረቢ ኣርእስቲ ቅድሚ ምእታወይ፣ ነቶም ብስምኩም ምወቕ ሕውነታዊ ኣቀባብላ ዚገበሩለይ፣ ኣብ መዓልብ ነፈርቲ እግረይ ካብ ዝረገጽ ኣትሒዞም፡ ብንኡድ ሕውነታዊ ኣኸብሮትን ቀጻሊ ለጋስ ሓልዮትን ዚሕብሑቡኒ ዘለወ፣ ክቡራት ኣሕዋት፡ ኣካየድቲ ኤርትራዊ ኮም መልዕርን፡ ዕዙዝ ልባዊ ምስጋናይ ከቕርብ እፈቱ። ብወገንይ ድማ፣ ምቹእ ኣጋጣሚ ረኺበ፣ ካሕሳኦምን ካሕሳኹምን ከውዕለኒ ተስፋ እገብር። ምስ’ዚ ኣተሓሒዘ፡ ነቶም ብኣጋጣሚ ናብ ኣውስትራልያ ምምጽኣይ፡ ምሳኹም ንምርኻብ ዝነበረኒ ድሌት፣ ነዚ ኣኼባ’ዚ ብምውዳብ፡ ክወን ዚገበሩ ክቡራት ኣሕዋትን ኣሓትን፡ ልባዊ ምስጋናይ ኣቕርብ።

ከም መበገሲ ዘተና፣ ስለምንታይ ነታ “ኤርትራ ኣብ ቃራና መንገዲ፣ ታሪኽ ዓወት ጥልመትን ተስፋን” ዘርእስታ መጽሓፍ ከም ዝደረሰኩ፡ ኣሕጽር እቢለ ክሕብር እፈቱ።

- (1) ኣብቲ ብዛዕባ ታሪኻውን ዘመናውን ኣመጽኣኦ ኤርትራን ህዝቢ ኤርትራን ዘሎ እኩብ ፍልጠት፡ ኣበርክቶ ንምግባር።
- (2) ኣብቲ ብዛዕባ መጻኢ ወይ ናይ ጽባሕ ኤርትራ ዚካየድ ሃገራዊ ልዝብ፣ ብኣረኣእያ ናይ ሓደ ኤርትራዊ ተጋዳላይ፡ ኣበርክቶ ንምግባር።

ብቐዳምነት፡ ብዛዕባቲ ኣብ ኤርትራ ሰፊኑ ዘሎ ኩነታት፡ ኣመጽኣኦን ኣንፈት መጻኢ ጉዕዞ ሃገረ ኤርትራን ህዝባን፡ ኣብ ጽጉይ ሓበሬታ ዚተመርኩስ ክትዕ ንምድራኽ ትሕልን። ኪኖ ኤርትራ ድማ፣ ብዛዕባቶም መሰረታውያን ጠንቅታትን ቀንዲ ደፋእቲ ረጃሒታትን ናይቲ ኣብ ሃገራት ኣፍሪቃ ሰፊኑ ዘሎ ሓፈሻዊ ድኽመት፡ ኣብ ፍልጠትን ቅኑዕ መረዳእታን ዚተመስረተ ክትዕ

ብምድራሽ፣ ኣብቲ ምእንቲ ዳግሙ-ህንጻት መንግስትን ምትካል ደሞክራሲያዊ ስርዓትን ዚካየድ ጻዕሪታት ኣበርክቶ ንምግባር ትዕልም። ነዚ ዕላማ'ዚ ንምሰላጥ ድማ፣ ኣብዚ ቀረባ እዋን www.eri-platform.org እትብል ወብሳይት ኣቑመ ኣለኹ። ንኪትከታተሉዎን ኪትሳተፉዎን ድማ ብኣክብሮት እዕድም።

ሕጂ ናብቲ ቀንዲ ኣርእስቲ ናይዚ ናይ ሎሚ መዓልቲ መኣከቢና፣ ማለት፡ “ኤርትራ ኣብ መንቀራቕሮ፡- ምህናጽ ሃገር፣ ዘባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቓስን ኣህጉራዊ ስርዓትን” ክኣቱ እዩ። መእተዊ ዘረባይ ኣርባዕተ ክፋላት ዚሓዘ ኢዩ፡- (1) ምህናጽ ሃገርን ተራ ኤርትራዊ ዳያስፖራን፣ (2) ዘባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቓስ፣ (3) ኣህጉራዊ ስርዓት፣ (4) መደምደምታ።

1. ምህናጽ ሃገርን ተራ ኤርትራዊ ዳያስፖራን

ኩላትና ከም እንፈልጦ፣ ክቡር ህዝብና፣ ህዝቢ ኤርትራ፣ ንነዊሕ ዓመታት፣ ምእንቲ ሓርነት፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሕን ራህዋን፣ መሪር ተጋድሎ ኣካይዱ፣ ማእለያ ዘይብሉ መስዋእቲ ከፊሉ፣ ሃገሩ ሓራ ኣውጺኡ ከብቅዕ፣ ናጽነት ድሕሪ ምጭባጥ፣ ካብ ትጽቢቱ ወጻኢ፣ ኣብ ትሕቲ መሪር ጭቁና፣ ምልክን ድኽነትን ይላቕ ኣሎ። ስለምንታይ፡

ኣብቲ ዝርዝር ጠንቅታት ቅድሚያ ምእታወይ፣ ኣብዚ ደጊመ ከረጋግጾ ዝደሊ ሓደ መሰረታዊ ሓቂ ኣሎ። ናጽነት ፍሪ ጻዕርን ዓቢ ታሪኻዊ ዓወትን መላእ ህዝቢ ኤርትራ ኢዩ። ናጽነት ድሕሪ ምጭባጥ ግን፣ ስርዓት ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ (ህግሓኤ)/ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን (ህግደፍ)፣ ንበይኑ ተቓሊሱ ዓወት ከም ዘምጽአ፣ ንመበገሲ ዕላማታት ቃልሲን መሰረታዊ ፖለቲካዊ መሰል ርእሰ-ውሳኔን ህዝብና ጠሊሙ፣ ካብ ባዕዳዊ ግዝኣት ዘይሓይሽ፣ ምልካዊ ስርዓት ተኼሉ።

ኣደጂኹና ሃገረ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ኢጣልያዊ መግዛእቲ ኩነ ኣመዓባብላ ፍሉይ ኤርትራዊ ሃገራዊ መንነት ኣብ ስነመገታዊ መስርሕ ተራጽሞ ዓመጽ ገዛእትን ተቓውሞ ግዙእትን፣ ኩላትና እንፈልጦ ታሪኽ ስለዚ ኹነ፣ ኣብዚ ከም ርዱእ ጉዳይ ክሰግሮ እዩ።

ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ንመሰል ርእሰ-ውሳኔ

መትከል መሰል ርእሰ-ውሳኔ፣ ኣብ ኣህጉራዊ ሕገ፣ ሰለስተ (3) መዳያት ኣለዉዎ፡-

- (1) መሰል ርእሰ-ውሳኔ ከም ሃገር፣ መጻኢ ዕድሉን ኣህጉራዊ ፖለቲካዊ ቦታኡን ከም ድሌቱ ምውሳኔ።
- (2) መሰል ርእሰ-ውሳኔ ከም ህዝቢ፣ ዚመረጸ መንግስቲ ከቕውምን ዘይማእመኦ መንግስቲ ኪቕይርን።
- (3) ባህላዊ ርእሰ-ምሕደራ ከም ሕብረ-ብሄራዊ ወይ ሕብረ-ነገዳዊ ህዝቢ፣ ባህሉ፣ ቋንቋኡን ልምድታቱን ከዘውትር፣ ኪዕቅብን ከማዕብልን።

ኣብ ርእሲ'ቲ ኣብ መባእታዊ ደረጃ ትምህርቲ ኣብ ምቕሳም ፍልጠትን ኣእምሮኣዊ ምዕባለን ዘለዎ ብልጫታት፣ ናይ ገዛእ ርእሱ ቋንቋ ንሓደ ህዝቢ ፍልጠት ታሪኹ የስንቕ፣ ምስ ባህሉ የተኣሳስር፣ ቀጻልነት መንነቱ የረጋግጽ። ስለ'ዚ ድማ'ዩ፣ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፣ 21 ሚያዝያ፣ ከም ኣህጉራዊ መዓልቲ ቋንቋ ኣደ ዘብዕል።

ኪኖዎም ብኣህጉራዊ ሕግን ኣዋጃት ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ዚተረጎጹ መሰረታዊ ድንገት መሰላት እዚኣቶም፣ ቃልሲ ህዝብና ንመሰል ርእሰ-ውሳኔ ካብ ጎበጣ ኢትዮጵያ ንምግልጋል ጥራይ ኣይነበረን። ማዕር-ማዕረ ሃገራዊ ሓርነት፣ መሰረታዊ ማሕበራ-ቍጠባዊ ለውጢ ንምምጻእ ዚገለጹ ኢዩ ነይሩ።

ድሕሪ ምርግጋጽ ሃገራዊ ናጽነት፣ ግቡእ ምስልሳል መስርሕ ህንጻት ሃገርን መንግስትን፣ ነዞም ዚስዕቡ ረጅሒታት ዘማልእ፣ ወይ ብውሑዱ፣ ኣብ ግምት ዘእተወ ኪኸውን ነይሩዎ:-

- (1) ሓጃፊ መንግስቲ- ንመላእ ህዝቢ ኤርትራ ዚሓቑፍን ዘሳትፍን።
- (2) ቅዋማዊ መንግስቲ- ግዝኣተ-ሕገ፣ ኣኸብሮት ሰብኣዊ መሰላትን ደሞክራሲያዊ መትከላትን።
- (3) ደሞክራሲያዊ መንግስቲ - ኤርትራ ናይ ሓባር ዓደቦ ወይ ዓደኖ ናይ ኰሉ ኤርትራዊ ዜጋ - ብማዕረ መሰላት፣ ማዕረ ናጽነታት፣ ማዕረ ዕድላት፣ ማዕረ ግዴታታት።
- (4) ስምርቲ ሃገር፣ ምስ ዘይምእኩል ምምሕዳራዊ ስርዓት።
- (5) ዓለማዊት ሃገር - መሰረታዊ መሰልን ናጽነትን ሃይማኖታት ዘኸብር፣ ፖለቲካን ሃይማኖትን ዘይሓዋውስ መንግስቲ።
- (6) ማዕባሊት ሃገር - ዚተመጣጠነን ዚተመዛዘነን ልምዓት፣ ቍጠባዊ ዕቤት፣ ራህዋ።

ይኹን-ምበር፣ ኤርትራ ከም ሃገር ብመንገዲ ረፈረንደም፣ መሰል ርእሰ-ውሳኔ ምስ ጨበጠት፣ መሰል ርእሰ-ውሳኔኣ ከም ህዝብ ኩነ ከም ሕብረ-ብሄራዊት ወይ ሕብረ-ነገዳዊት ሃገር ግን፣ ገና ብሕጂ ዚረገጽ መሰላት ኢዩ። ብኸመይ፣

ህዝቢ ኤርትራ፣ ኣብ ውሽጥን ኣብ ወጻእን፣ ከምቲ ቅድሚ ሕጂ፣ ብጻዕርን መስዋእትን ሃገራዊ ናጽነት ዘረጋገጸ፣ ሎሚ'ውን፣ ብቐዳምነት፣ ብናይ ገዛእ ርእሱ ጻዕርን መስዋእትን፣ ደሞክራሲ፣ ማዕርነት፣ ፍትሒ፣ ሰብኣዊ ክብረትን ራህዋን ዚሰፈና ኤርትራ ንምርግጋጽ ብዘይካ ተጊሁ ምቅላስ ካልእ ኣማራጺ የብሉን።

ተራ ኤርትራዊ ዳያስፖራ

ኤርትራዊ ዳያስፖራ፣ ብመንጽር'ቲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ዚነብር ህዝብና፣ ዓቢ ተዛማዲ ዓቕሚ ኣለዎ። ኤርትራዊ ፕሮ-ደሞክራሲያዊ ተቓውሞ ኣብ ወጻኢ፣ ብኸሉ ምድባት ህላዌኡ፣ (ፖለቲካዊ ውድባት፣ ሲቪካዊ ማሕበራት፣ ተጣብቕቲ ሰብኣዊ መሰላት፣ መርበባት ሓበሬታ ወይ ዜናዊ ማዕከናት፣ ውልቀሰባት)፣ ነዚ ዓቕሚ ዚ ኣወሃሂዱ ምስ ዚንቀሳቐስ፣ ኣብቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምምጻእ ዚካየድ ፖለቲካዊ ቃልሲ ኣገዳሲ ኣቀላጣፊ እጃም ከበርክት ምኸኣለ። ኣድማዒ ኣቀላጣፊ ተራ መታን ኪጻወት ግን፣ ንጻዕርታቱ ፍረ ዘውህብ መኣዝን ኪሕዝ ኣለዎ። ከም ኣብነታት፡-

- 1. ቀዳምነታቱ ምስራዕ። እዚ ኣብ ዳያስፖራ ዘሎ ፖለቲካዊ ተቓውሞ፣ ካብቲ ተጻሚዱዎ ዚጸንሐ ሃሳዩ ማሕለኻ ናይ ሓድሕዳዊ ቍርቍስ፣ ቁየቋ፣ ጸለመ፣ ወዘተ.፣ ተገላጊሎ፣ ቀዳምነታቱ ኣለሊዩ ብምስራዕ፣ ስሩዕ ምስግጋር ሃገር ናብ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ንምቅልጣፍ፣ ንህዝብና ካብዚ ወራዳዎ ዘሎ ኣደራዕ ሓሳረ-መከራ ንምድሓን ምስራሕ።
- 2. ሃገርን ህዝብን፣ ብሓደ ወገን፣ ምምሕዳርን ስርዓትን ድማ፣ ብቲ ካልእ፣ መሚኻ ምርኣይ። ክብረት ናይታ ብከቢድ መስዋእቲ ብሉጻት መንእሰያት ደቃ ዚመጸት ናጻ ልዑላዊት ሃገረ ኤርትራ ምሕላው። ንድሕነት፣ ልዑላውነት፣ መሬታዊ ምሉእነት ሃገረ ኤርትራ ምጥባቕ፣

ንጉሥነት፣ ስነት፣ ረብሐ ህዝቢ ኤርትራ ምጽዓር፣ ነቲ ምልካዊ ስርዓት ምቅላዕ፣ ምንጻል፣ ምድኻም ።

3. ኣብ ሃገርና ደሞክራሲያዊ ምስግጋር ንምቅልጣፍ፣ ኣብ ናይ ሓባር መረዳኦታ ዘመናዊ ታሪኽ ኤርትራ፣ ኣብ ናይ ሓባር ግንዛቤ ህሉው ኩነታት ኤርትራ፣ ኣብ ሓባራዊ ራእይ ዚተመርኩስ ናይ ሓባር መደብ ዕዮ ብምስኣል፣ ዓቕም ታተካ ኣወሃሂድካ ምስራሕ ።
4. ሃገርን ህዝብን ነበርቲ፣ ስርዓትን ሰበሰልጣንን ሓለፍቲ ኢዮም ። በዚ ይኹን በቲ፣ ፖለቲካ ለውጢ ኣብ ሃገርና፣ ውዒሉ ሓዲሩ፣ ዘይተርፍ ፍጻሜ ኢዩ ። ክንዲ ዚኹን፣ ደሞክራሲያዊ መተካኒታ ናይዚ ምልካዊ ስርዓት ንምርግጋጽ፣ ብኣገኡ፣ ቀንዲ ዕማማት መስጋገሪ መድረኽ ምልላይ፣ ገደብ ግዜ፣ ትግባረን መስርሕ ኣፈጻጽማን ናይቶም ቀንዲ ዕማማት ምውሳኔ፣ ኣቃውማ፣ ዕምሪ፣ ትሕዝቶን ቅርጽን መስጋገሪ መንግስቲ ምንጻር፣ ዕዉት ፈጽሚ ናይቲ መስርሕ ምስግጋር ንምርግጋጽ ምድላው ።
5. ጭቁና ኣብ ዘለወሉ፣ ተቓውሞ ኣሎ ። መገታ ጭቁናን ተቓውሞን ታሪኽ ዘረጋገጸ ሓቂ ኢዩ ። ስለዚ፣ ነቲ ኣብ ውሽጢ ሃገር ብስቱር ዚካየድ ተቓውሞ ንምሕያልን፣ ምስኡ ተኣሳሲርካ፣ ምጽኣት ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምቅልጣፍን ምስራሕ ።
6. ኣሸንጻይ ዶ ንእሽቶ፣ ድኻን ድኽምትን ኤርትራ፣ እተን ዓበይቲ፣ ሃብታማትን ሓያላትን ሃገራት እውን፣ ከካብ ዞብኣን ይኹን ካብ ዓለም ተነጺለን ኪምዕብላን ኪብልጽጋን ኣይክእላን ኢዮን ። ኩሉ ዲፕሎማሲያዊ ስራሓት፣ ኣህጉራዊ ፖለቲካዊ ንጥፈታት፣ ቍጠባውን ንግዳውን ዝምድናታት፣ ሃገራዊ ረብሐ ንምዕቃብን ንምዕባይን ዚዓለመ ኢዩ ። ኤርትራውን፣ ከም ሰባ፣ ካብ ዞባኣን ዓለምን ተነጺላ ኪትምዕብል ኩን ኪትብልጽግ እትኽእል ናይ በይና ደሴት ኣይኩነትን ። ነዚ ክወንነት'ዚ ብግቡእ ተገንዚብና፣ ኣብ ኤርትራ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምቅልጣፍ ዚድርኽ፣ ናጽነት ሃገራዊ ፖሊሲን ውሳኔን ዘኽብር፣ ኣህጉራዊ ደገፍን ዞባዊ ምሕዝነትን ምኹስኳስ ።

ኣንፈት'ዚ መኣዝን'ዚ ሓዙ ምስ ዚሰርሕ፣ ኤርትራዊ ፕሮ-ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ኣብ ዳያስፖራ፣ ዓቕም ታቱ ኣወሃሂዱ፣ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ምቅልጣፍ ኩን ኣብቲ ዚስዕብ መስርሕ ምውዳድ ደሞክራሲያዊ መንግስትን ዳግመ-ህንጻት ሃገርን ኣድማዒ እጃም ንምብርካት ጥጡሕ ባይታ ከንጽፍ ምኽኣል ።

2. ዞባዊ ፖለቲካዊ ስነምንቅስቃስ (Regional Political Dynamics)

ቀርኒ ኣፍሪቃን ጋብላ ቀይሕ ባሕርን፣ ብቐጻሊ ህውከት፣ ብክቱር ድኽነት፣ ብስእነት ወይ ዋሕዲ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ፣ ብኣመና ድኹማት መንግስታት፣ ዚልለ ዞባ ኢዩ ። እስከ ነተን ሃገራት በብሓደ ዘርዚርና ንርኣዮን፡-

ጂቡቲ፡-

ብወተሃደራውን ባሕራውን መደበራት ናይቲ ብ “ኩናት ኣንጻር ሸበራ” ዚፍለጥ ስርሒታት ሓያላን መንግስታት ተዕለቕልቕ ዘላ ሃገር ።

ኤርትራ፡-

ብኣረሜናዊ ምልኪ ህዝባ ኪነብረላ ናብ ዘይክእል ምድራዊት ሲኦል ተቐይራ ዘላ ንጽልቲ ሃገር ።

ኢትዮጵያ :-

አብ ትሕቲ ኮንተ-ህጹጽ አዋጅ እትርከብ ሃገር ።

ኬንያ :-

ብተዛማዲ ርግኣት እትልለ፡ ቊጠባዊ ርእሰ-ሓያል ናይቲ ዞባ ።

ሶማሊያ :-

ብውሽጣዊ ቅልውላው ዚተረመሱት፣ ብግዳማዊ ወተሃደራዊ ምትእትታዎት ሓድነታ ዚተዘርገ፣ መላእ መሬት ሃገር ብዘይቁጻጸር፣ ስማዊ ማእከላይ መንግስቲ 'እትመሓደር' ሃገር ።

ደቡብ ሱዳን :-

አብ ባርዕ ሓድሕዳዊ ምቅትታል ጥሒላ ትልብለብ ዘላ ሓዳስ ሃገር ።

ሱዳን :-

አብ ትሕቲ ጥሩፍ እስላማዊ ስርዓት ሓድነት ህዝባ ዚተዘርገ፣ ብቐጻሊ ኩናታት ሓድሕድን ማሕበራዊ ህውከትን እትሕመስ ዘላ ሃገር ። ንኣብነት፡ ዳርፉር፡ ደቡብ ኮርዶፋን፡ ብሉ ናይል፡ ገቦታት ኑብያ፡ ምብራቓዊ ዞባ ።

ዩጋንዳ :-

አብ ተዛማዲ ርግኣት እትርከብ ሃገር ።

የመን :-

ብኩናት ሓድሕድን ግዳማዊ ምትእትታውን እናዓነወት፣ ህዝባ አብ ትሕቲ ዘየቋርጽ ባርዕ ቦምባታት ዚሳቐየላ ሃገር ።

3. አህጉራዊ ስርዓት

እቲ ብልሙድ አዘራርባ 'አህጉራዊ ስርዓት' ዚበሃል፡ ስርዓት ናይ አብ ውድድር ንስልጣንን ዕቤት ሃገራዊ ረብሓታትን ዚተጸምዳ፡ ናጻ ልዑላውያን መንግስታት ስርዓት ኢዩ ። ዝምድና አብ መንጎ ሃገራት፡ ንስሙ'ኳ ብአህጉራዊ ሕግን ንቡር ዲፕሎማሲያዊ መትከላትን ኢዩ ዚግዛእ እንተተባህለ፣ ብግብርስ፡ አብ ተዛማዲ ሓይልን ሃገራዊ ረብሓታትን ኢዩ ዚምርኩስ ።

እቲ 'አህጉራዊ ኮም' ዚብል አምር፡ ብሓፈሻዊ አዘራርባ፡ ንሕብረተሰብ ዓለም ዘጠቓልል ኢዩ ። ንጹር መለለዩ ወይ ውዱብ ቅርጺ የብሉን ። ምናልባት፡ ውድብ ሕቡራት ሃገራት (ው.ሕ.ሃ.)፡ አብቲ ሓፈሻዊ ባይቶኡ (General Assembly) አባልነት ናይ ኩለን ሃገራት ዓለም ስለዚሓቀፍ፡ ብዘልማድ፡ ከም ወካሊ አካል ናይ አህጉራዊ ኮም ይውሰድ ኢዩ ። ይኹንምበር፡ እቲ ገባርን ሓዳግን ዚኹን ጸጥታዊ ባይቶኡ (Security Council)፡ በተን ናይ ቀውሬ ስልጣን (veto power) ዘለወን ሓሙሽተ ቀወምቲ አባላት (Permanent Members) ዚተዓብለለ፡ ንነይይ ገዛእ ርእሰንን ንናይተን 'መሓዙትና' ዚብለኡን ሃገራትን ረብሓታት ዚሰርሕ አካል ኢዩ ። ክንዲ ዚኹን፡ ነፍሲ ወከፍ ቀዋሚት አባል ጸጥታዊ ባይቶ ው.ሕ.ሃ.፡ አብቲ አብ አህጉራውን ዞባውን መጋባእያታት እትኸተሎ ሜላ ይኹን አብ ክልተአዊ ጉዳያት ናይ ካልኦት አባል ሃገራት እትወስዶ መርገጺታት፣ ብመሰረት አህጉራዊ ሕጊ ፍትሒ ንምስፋን ዚጣበቐ ወይ ንቡር ዲፕሎማሲያዊ መትከላት ንምኽባር ዚሰርሕ ኣይኩንን ።

እዚ ዘለናዮ ዘመን፡ ዘመን-ዓውላማነት (globalism)፡ እንተላይ ዘመን-ዞባውነት (regionalism) ኢዩ ። መሰረታዊ ዕላማ ዞባውነት፣ አብ መንጎ ሃገራት ሰላም፡ ርግኣት፡ ልምዓትን ራህዋን ዘስፍን ፖለቲካዊ ምትሕግጋዝን ቊጠባዊ ውህደንትን ምስላጥ ኢዩ ። አብቲ ከባቢና፡ ብደረጃ ክፍለ-ዓለም፡ አፍሪቃዊ

ሕብረት (African Union)፣ ብደረጃ ዞባ ድማ በይነ-መንግስታዊ ስልጣን ንልምዓት (Inter-Governmental Authority on Development) ኣለዉ። ሃገረ ኤርትራ ኣባል ክልቲኡ ውድባት ኢያ። ይኹን'ምበር፡ እዚ ዘሎ መንግስቲ፡ ኣብዚ ከምዚ ዚኣመሰለ ዓለምለኻዊ ክወገን፡ ይትረፍ ዶ ኣብቲ ረቂቕ ጸወታ ናይቲ ዚተሓላለኹ ኣህጉራውን ዞባውን ረብሓታት ናይተን ቀንዲ ሓያላት ሃገራት፡ ኣብቲ ንቡር ጸወታ ናይተን ካልኦት ተራ ሃገራት'ውን እንተኹን፡ ምስ ዓለም ኩነ ምስቲ ዞባ ዘዋሰን ሜላን ዓቕምን ይኹን ንሃገራዊ ረብሓ ዘቐድም ድሌትን ኣሰራርሓን ስለዘይብሉ፡ ንኤርትራ ሃገርና ኣብ ፍጹም ማሕበረ-ህጻናዊ ድሕረትን ኣህጉራዊ ተነጽሎን ኣጥሒሉዎ ይርከብ።

4. መደምደምታ

ኣብ መወዳእታ፡ ንሓንቲ ዓሚቕ ቊምነገር ዚሓዘለት “ኣይኩነን ኦሮማይ” ዘርእስታ፡ ዓቢይ ትሕዝቶ መልእኽታ ኪሰቁረና ዚግባእ፡ ዜማ ናይቲ ህቡብ ኤርትራዊ ሓርበኛ ስነ-ጥበባዊ፡ የማነ ገብረሚካኤል (የማነ ባርያ)፡ ብምጥቃስ ዘረባይ እድምድም።

ኣይኩነን ኦሮማይ
ብ
ሓርበኛ ድምጻዊ የማነ ገብረሚካኤል (ባርያ)

ሓወይ ቅንጣብ ዓጽሙ-ስጋይ
ሰበይ ኣይቀሰነን ከማይ

ግዜ ፈሪዱዎ ዚተበታተነ
ተወሊዱ ከብቅዕ ቦታ ዚሰኣነ
ተዘእከብ ኔሩ ግን በብሓደ ኣብ ግብረ
ኣይምሰኣነን መሬትና ናየቦታት ክብሪ

ኣይቀሰንካን እወ ከማኻ'ውን ኣነ
ኣንታ ተንፋቐር ሓወይ ተንሳነ
ምተፈትሐ ኔሩ ናይ ሓጽር ሰንሰለት
ምስ ሰመረ ኣእዳው ግድን'ዩ ኪዕወት

መን ኣሎ ዚቐሰነ ስደት ዚመቀሮ
እንጂራ ዕዳጋ ሓሞት ዘይመረሮ

ፈትሊ'ውን ተኹነ ኣዝዩ ዚፈኹሰ
ኣንበሳ'ዩ ዚኣስር ሓቢሩ ምስተፋሕሰ
ትርጉም ዓወት ድማ ቀንዲ ቁምነገሩ
ኣሕዋት ተሓቢሮም ጸላኢ የባርሩ

ሕልና ኣይተድክም ኣይኩነን ኦሮማይ
ገና ግዜ ኣለካ ኣይዓረበን ጸሓይ
ሰላም ኣብ ውሽጥኻ ምስ ተረኽበ ሓድነት
ሽዑ'ዩ ዓወትካ ራህዋ ምስ ቅሳነት።

ጽን ኢልኩም ስለዝሰማዕኩምኒ፡ አመስግን።
ዘልኣለማዊ ዝኸሪ ንሰማእታትና!